

Omskärelse av pojkar

I Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS) publiceras verkets föreskrifter och allmänna råd.

- Föreskrifter är bindande regler.
- Allmänna råd innehåller rekommendationer om hur en författning kan eller bör tillämpas och utesluter inte andra sätt att uppnå de mål som avses i författningen.

Socialstyrelsen ger årligen ut en förteckning över gällande föreskrifter och allmänna råd.

SOSFS kan beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67, e-post socialstyrelsen@strd.se

ISSN 0346-6000 Artikelnr 2001-10-14

Tryck: Modin-Tryck, Stockholm 2001

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om omskärelse av pojkar;

SOSFS
2001:14 (M)

beslutade den 26 september 2001.

Utkom från trycket
den 1 oktober 2001

Socialstyrelsen föreskriver följande med stöd av 3 § 5 förordningen (1985:796) med vissa bemyndiganden för Socialstyrelsen att meddela föreskrifter m.m. och beslutar följande allmänna råd.

Tillämpningsområde

Föreskrifter

1 § Dessa föreskrifter skall tillämpas i samband med sådana ingrepp som avses i 1 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar.

Kompetenskrav för andra än legitimerade läkare

Föreskrifter

2 § För att få ett sådant särskilt tillstånd som avses i 6 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar skall den som söker tillståndet ha de kunskaper och den erfarenhet som krävs för att kunna utföra omskärelser på ett sätt som motsvarar vad som inom hälso- och sjukvården betecknas som vetenskap och beprövad erfarenhet. Kunskaperna och erfarenheten skall vara dokumenterade.

Allmänna råd

Den sökande kan visa sin kompetens genom intyg eller annan dokumentation som styrker genomgången utbildning och tidigare erfarenheter inom området.

Den sökande bör styrka att han kan utföra ingreppet enligt kraven i 2 § genom

- referenser från personer med kännedom om eller erfarenhet av hans tidigare verksamhet eller deltagande i sådan verksamhet,
- en egen redogörelse för och beskrivning av tidigare verksamhet eller deltagande i sådan verksamhet,
- att ange vilka metoder för ingreppet, smärtlindringen och eftervården han använder eller avser att använda sig av,

- att redovisa sina kunskaper om vad som gäller inom hälso- och sjukvården på det aktuella området, samt
- att redogöra för vilka komplikationer som uppstått i samband med ingrepp han tidigare utfört eller deltagit i och hur dessa har åtgärdats.

Den sökande bör styrka att han även i övrigt är lämplig att utföra omskäreleser genom referenser från personer som har nära kännedom om honom.

Smärtlindring

Föreskrifter

3 § När det kirurgiska ingreppet utförs och under läkningsprocessen skall pojken ges adekvat smärtlindring med hänsyn till ålder, mognad och övriga medicinska förhållanden i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Av 4 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar framgår att ingreppet skall utföras med smärtlindring som ombesörjs av en legitimerad läkare eller en legitimerad sjuksköterska.

Målet för den läkare som ordinerar medel för och ombesörjer smärtlindringen eller den sjuksköterska som ombesörjer smärtlindringen skall vara att med så liten risk för komplikationer som möjligt, uppnå så god smärtlindring som möjligt.

Allmänna råd

Om en omskärelse utförs på en pojke under hans första levnadsår, bör lokalbedövning användas med hänsyn till de risker som narkos medför i denna ålder. Ytanestesi med kräm eller salva följt av infiltrationsanestesi innebär vanligen en fullgod smärtlindring. Särskild uppmärksamhet bör ägnas risken för överdosering av lokalbedövningsmedel.

I övriga åldrar bör i första hand allmän narkos övervägas. Alternativt kan ingreppet göras under lokalbedövning med gängse metoder, lämpligen med ledningsanestesi i form av s.k. penisblockad.

Ingreppets utförande i övrigt

Föreskrifter

4 § Det kirurgiska ingreppet och åtgärderna under läkningsprocessen skall utföras så att de kan anses förenliga med kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet inom hälso- och sjukvården.

5 § Vid en omskärelse skall operationsområdet steriltvättas och sterila instrument användas.

Vid omskäreleser som utförs utanför hälso- och sjukvården skall de hygieniska förhållandena i övrigt i godtagbar grad motsvara dem som

enligt vetenskap och beprövad erfarenhet gäller vid mindre kirurgiska ingrepp som utförs inom hälso- och sjukvården.

Information om ingreppet

Föreskrifter

6 § Informationen som avses i 3 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar skall lämnas i god tid före det planerade ingreppet, så att pojken och vårdnadshavarna har möjlighet att ta ställning till om ingreppet skall utföras. Den skall utformas på ett sätt och på ett språk som medför att de berörda till fullo kan tillgodogöra sig informationen.

Information skall ges om

- att en pojke inte får omskäras mot sin vilja,
- hur ingreppet kommer att utföras,
- den smärta som ingreppet kan förorsaka och vilken smärtlindring som bedöms adekvat,
- läkningsprocessen samt risker för och symptom på komplikationer,
- vilken eftervård som planeras,
- att ingreppet är oåterkalleligt, samt
- när en omskärelse i det enskilda fallet är olämplig med hänsyn till pojkens ålder eller utvecklingsstadium och skälen för denna bedömning.

Allmänna råd

Den som skall utföra ingreppet svarar själv enligt 3 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar för att informationen ges eller att den förmedlas av en medicinskt kunnig person.

Den som lämnar information till pojken bör ha kunskap om och erfarenhet av att samtala med barn i pojkens ålder. Personen i fråga bör på lämpligt sätt försäkra sig om pojkens egen inställning.

Vårdnadshavares begäran om eller medgivande till omskärelse

Allmänna råd

I 3 § lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar anges att omskärelse får utföras på begäran av eller efter medgivande av pojkens vårdnadshavare och efter det att vårdnadshavaren har informerats om vad ingreppet innebär. Står pojken under vårdnad av två vårdnadshavare, skall vad som nu sagts gälla båda.

Vid tveksamhet om nödvändiga medgivanden finns för att utföra ingreppet bör den som skall utföra omskärelsen begära skriftliga klarlägganden från berörda vårdnadshavare.

Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2001.

Socialstyrelsen

KERSTIN WIGZELL

Jan Vikenhem
(Hälso- och sjukvårdsavdelningen)

